

Sak 29 (2): Disiplinærutvalgets vedtak

Bakgrunn og saksbehandling

Finansnæringens autorisasjonsordninger (FinAut) mottok vinteren 2022 melding (Meldingen) fra medlemsforetaket (Bedriften) om en rådgivers (Rådgiver) mulige brudd på "God skikk ved rådgivning og annen kundebehandling", jf. FinAuts regelverk § 3-8.

FinAut oversendte Meldingen med dokumentasjon til Rådgiver. Disiplinærutvalget besluttet å stanse behandlingen av saken som følge av (...). Saksbehandlingen ble gjenopptatt høsten 2024. Rådgiver svarte høsten 2024, og Rådgivers svar ble deretter sendt Bedriften for uttalelse. Siste kommentar ble mottatt fra Bedriften senhøsten 2024.

Bedriften og Rådgiver har dermed hatt innsynsrett i saksdokumentene fremlagt for FinAut og fått anledning til å uttale seg.

Disiplinærutvalget finner at saken er godt nok opplyst og for øvrig er egnet for behandling i FinAut, jf. FinAuts regelverk § 3-8 c).

Saksfremstilling

Innledning

Rådgiver ble autorisert i henhold til Autorisasjonsordningene for Sparing & investering (år xxxx), Kreditt (år xxxx) og Skadeforsikring (år xxxx).

I henhold til FinAuts regelverk § 3-8 c) ble Rådgivers status satt til "hvilende" av FinAuts administrasjon ved mottak av Meldingen.

Rådgiver er ikke tidligere ilagt advarsel eller andre sanksjoner fra FinAut. Rådgiver er ikke lenger tilknyttet Bedriften.

Bedriftens anførsler

Bedriften anfører at Rådgiver har begått gjentatte og grove brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer. Bedriften har gjennomgått et tilfeldig utvalg av saker som Rådgiver håndterte over en tidsperiode på flere år, og følgelig ikke gjennomgått alle Rådgivers saker i perioden. Anførslene knytter seg til uregelmessigheter og mangelfull håndtering av tre kredittsaker (boliglånsaker), som etter Bedriftens vurdering er tilstrekkelig til å konstatere at det samlet sett foreligger gjentatte og grove brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer. De tre sakene er som følger:

Boliglånsak A:

Boliglånsak fra august 20xx, hvor Bedriften legger til grunn at underlagsdokumentasjonen er forfalsket, herunder arbeidsavtalen, en lønnslipp og en leiekontrakt. Rådgiver har lagt til grunn inntekter fra en usignert leieavtale i saken, og har ikke tatt skritt for å verifisere leieinntektene. Rådgiver har unnlatt å innhente pålitelig inntektsinformasjon fra samtykkebasert løsning. Videre burde Rådgiver reagert på utformingen og innholdet i arbeidsavtalen i saken, og foretatt nærmere undersøkelser for å verifisere at inntektsopplysningene stemte. Bedriftens vurdering er at Rådgivers bevilging av lån i denne saken utgjør grove brudd på reglene i Bedriftens Inntektsveiledning, Kreditthåndbok og (xxx) og at håndteringen av saken utgjør et grovt pliktbrudd.

Boliglånsak B:

Boliglånsak fra oktober 20xx, hvor Bedriften legger til grunn at en arbeidskontrakt og to leiekontrakter er forfalsket. Rådgiver har i saken lagt til grunn inntekter fra to leiekontrakter som ikke er signert. Hen har unnlatt å foreta undersøkelser knyttet til troverdigheten av opplysningene i leiekontraktene, som hen hadde tydelig oppfordring til, samt avstått fra å verifisere leieinntektsopplysningene opp mot tilgjengelig og pålitelig informasjon fra samtykkebasert løsning. Videre har Rådgiver lagt til grunn inntekter fra en arbeidskontrakt som ikke er signert av arbeidsgiver. Hen har også avstått fra å foreta undersøkelser for å verifisere inntektsopplysningene i arbeidskontrakten. Bedriftens vurdering er at Rådgivers

bevilging av lån i denne saken utgjør grove brudd på reglene i Inntektsveiledningen, Kreditthåndboken og (xxx).

Boliglånsak C:

Boliglånsak fra november 20xx, hvor Bedriften legger til grunn at underlagsdokumentasjonen i saken, herunder tre leiekontrakter og en arbeidsbekreftelse, er forfalsket. De tre leiekontraktene og inntekten i arbeidsbekreftelsen i saken ga Rådgiver en tydelig oppfordring til å reagere og foreta nærmere undersøkelser for å verifisere opplysningene opp mot tilgjengelig og pålitelig informasjon fra samtykkebasert løsning, uten at dette ble gjort. Bedriftens vurdering er at Rådgivers manglende undersøkelser og verifisering av inntektsopplysninger i arbeidsbekreftelsen og leieavtalene utgjør grove brudd på Inntektsveiledningen, Kreditthåndboken og (xxx), og at Rådgivers håndtering av saken utgjør et grovt pliktbrudd.

Som saksbehandler i lånesaker hadde Rådgiver et selvstendig ansvar for å etterleve bedriftens retningslinjer for kreditthåndtering, blant annet ved å foreta nødvendige undersøkelser og innhente relevant dokumentasjon i samsvar med kreditthåndbok og inntektsveiledning før lån innvilges. De aktuelle lånesakene er kommet inn til Rådgiver gjennom ikke-godkjente kanaler, i strid med arbeidsrutinene som gjaldt i avdelingen hvor Rådgiver jobbet på det aktuelle tidspunktet.

(...)

Videre har Bedriften anført at (...)

(...), endrer derfor ikke Bedriftens syn om at det foreligger gjentatte og grove brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer.

Rådgivers anførsler

I det følgende gis en oppsummering av Rådgivers anførsler til Meldingen.

(...)

Rådgiver deler ikke Bedriftens fremstilling av saken. Rådgiver bestrider at hen har begått «gjentatte og grove brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer» under sitt ansettelsesforhold i Bedriften. I forlengelsen av dette bestrider Rådgiver at hen har behandlet og innvilget lån på en måte som strider mot Bedriftens rutiner og norsk lov. (...). Herunder er meldingen begrunnet i anførsler om mangelfull og kritikkverdig håndtering av tre kredittsaker, og i Rådgivers unnlattelse av å forklare seg om (...) som Bedriften mener er svært mistenkelig og egnet til å svekke tilliten til ham mv.

Rådgiver bestrider ikke at hen uten å vite det kan ha innstilt på kreditt ut fra søknader basert på falsk dokumentasjon. Dersom det har blitt innvilget lån på bakgrunn av falske dokumenter i saker Rådgiver har behandlet, er det i høyden noe som kan bebreides Rådgiver som uaktsomt.

Kravene til Rådgivers aktsomhet må ses i lys av hen behandlet et svært stort antall saker, at hen ikke hadde fått spesifikk opplæring i å avdekke falsk dokumentasjon eller svindelforsøk, (...) og at Rådgiver verken hadde kundeansvar eller jobbet med nye engasjementer. (...)

Ingen av de tre sakene som ligger til grunn (...) gjelder innvilgelse av ny kreditt, men kun opplåning på eksisterende engasjementer, og det er snakk om nokså små beløp. Lånene er gitt mot reelle sikkerheter i form av pant i fast eiendom. Ingen av kundeforholdene er sagt opp, og ingen av de tre engasjementene er misligholdt. (...)

Det bemerkes at Rådgiver i den aktuelle perioden behandlet godt over x antall saker. Bedriften har ikke pekt på flere enn disse tre kredittsakene som strekker seg over en periode på mange måneder, hvor Rådgiver har vært saksbehandler, og hvor Bedriften har anført uregelmessigheter ved håndteringen av sakene.

Overnevnte, (...), tilsier at det ikke kan konstateres at det foreligger gjentatte eller grove brudd på God skikk eller på andre sentrale atferdsnormer som er egnet til å svekke tilliten til personen med autorisasjon, til rådgivningen, saksbehandlingen eller til virksomheten.

Subsidiært, for det tilfellet at disiplinærutvalget finner at det foreligger slike gjentatte eller grove brudd, så anføres det at det ikke foreligger slike handlinger som tilsier at Rådgiver bør fratas sin autorisasjon. Det anføres at advarsel i alle tilfeller vil være tilstrekkelig reaksjon.

Oppsummert, så er det snakk om å frata Rådgiver levebrødet som følge av hens håndtering av tre ulike kredittsaker (...).

Disiplinærutvalgets vurdering

Vurdering av brudd på God skikk

Disiplinærutvalget i FinAut skal ta stilling til om Rådgiver har begått gjentatte eller grove brudd på God skikk eller på andre sentrale atferdsnormer som er egnet til å svekke tilliten til personen med autorisasjon, til rådgivningen, saksbehandlingen eller til virksomheten, jf. FinAuts regelverk § 3-8 bokstav c) jf. b). Disiplinærutvalget skal ifølge samme bestemmelse så ta stilling til om eventuelt brudd skal ilegges sanksjon.

Innledningsvis understrekes at Disiplinærutvalget skal vurdere om Rådgiver har begått gjentatte eller grove brudd på God skikk eller på andre sentrale atferdsnormer ut fra det faktum i saken som er sannsynliggjort gjennom Disiplinærutvalgets skriftlige behandling av Meldingen. Disiplinærutvalget skal ikke ta stilling til (...)

Det første spørsmålet Disiplinærutvalget skal ta stilling til, er om Rådgiver har brutt God skikk eller andre sentrale atferdsnormer i sakene som gjelder anførslene om uregelmessigheter ved håndtering av tre boliglånsaker.

Bedriften har anført at Rådgiver har lagt til grunn inntekt basert på forfalsket underlagsdokumentasjon, herunder leiekontrakter, arbeidsavtale, arbeidsbekreftelse og lønnsslipp. Rådgiver bestrider ikke at hen uten å vite det kan ha innstilt på kreditt ut fra søknader basert på falsk dokumentasjon. Dersom det har blitt innvilget lån på bakgrunn av falske dokumenter i saker Rådgiver har behandlet, er det etter Rådgivers anførsler i høyden uaktsomt.

Etter Disiplinærutvalgets vurdering er det sentrale vurderingstemaet om Rådgiver burde foretatt nærmere undersøkelser av dokumentasjonen.

Disiplinærutvalget har fått oversendt underlagsdokumentasjonen i Lånesak A, B og C og har gjennomgått denne. Etter Disiplinærutvalgets vurdering er det flere forhold ved dokumentasjonen som Rådgiver burde reagert på og undersøkt nærmere.

Videre har Disiplinærutvalget gjennomgått Inntektsveiledningen, Kreditthåndboken og (...) som var gjeldende på det tidspunktet lånesakene ble behandlet. På bakgrunn av gjennomgangen av sakens dokumenter finner Disiplinærutvalget at Rådgiver ikke har fulgt Bedriftens retningslinjer ved behandlingen av lånesakene. Selv om det ikke er avgjørende for utfallet av Disiplinærutvalgets behandling av Meldingen, er Disiplinærutvalgets vurdering at uregelmessighetene ved lånedokumentasjonen med stor sannsynlighet ville blitt avdekket dersom Rådgiver hadde fulgt retningslinjene.

Det følger av God skikk regel nr. 4 «Grunnlag og behovsanalyse» at kundebehandlingen skal være basert på et fullgodt grunnlag. Ved rådgivning skal det gjennomføres en fullgod behovsanalyse. Disiplinærutvalgets vurdering er at Rådgivers beregning av inntektsinformasjon i strid med Bedriftens retningslinjer, innebærer brudd på God skikk. Det er uten betydning hvorvidt Rådgiver visste eller ikke visste at dokumentasjonen var forfalsket.

Rådgivere har et selvstendig ansvar for å etterleve God skikk, og det kan derfor som klar hovedregel ikke legges avgjørende vekt på om andre i Bedriften har vært involvert i behandlingen av lånesakene. I denne saken er det ikke kommet frem forhold i Bedriften som rokker ved Rådgivers selvstendige ansvar for å etterleve God skikk. Det innebærer at Rådgiver heller ikke kan bli hørt med at kravene til aktsomhet må sees i lys av at hen behandlet et svært stort antall saker.

Rådgivers mangelfulle håndtering av Lånesak A, B og C innebærer etter Disiplinærutvalgets vurdering gjentatte og grove brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer. Det er ikke av betydning for denne vurderingen hvorvidt andre lånesaker er gjennomgått uten at Bedriften har funnet avvik.

(...)

Samlet er det Disiplinærutvalgets vurdering at Rådgiver har begått gjentatte og grove brudd på God skikk og andre sentrale atferdsnormer som er egnet til å svekke tilliten til personen med autorisasjon og til virksomheten, jf. FinAuts regelverk § 3-8 bokstav c).

I det følgende vil Disiplinærutvalget vurdere om Rådgiver skal ilegges sanksjoner og eventuelt hvilke sanksjoner som skal ilegges.

Vurdering av sanksjoner

I henhold til FinAuts regelverk § 3-8 bokstav c) kan Disiplinærutvalget ilegge følgende sanksjoner:

- Advarsel. I tillegg kan det gis relevante sanksjoner, avhengig av alvorlighetsgrad, som vilkår for å beholde autorisasjonen(e), for eksempel tilleggsopplæring og veiledning og kontroll.
- Fratakelse av autorisasjon(er). Det kan settes en frist på inntil 3 år for når kandidaten kan søke om å avlegge nye prøver. Fristen som settes avhenger av alvorlighetsgrad.

Følgende forhold bør særlig vektlegges i vurderingen av type sanksjon(er):

Handlingens grovhet, om kunder, markedets integritet eller bransjens omdømme er blitt skadelidende, den ansattes stilling og erfaring, den ansattes medvirkning til opplysning av saken, tiden mellom handlingen og behandling av sanksjonssaken, om advarsel tidligere er gitt samt medlemsbedriftens rolle.

Disiplinærutvalget har vurdert Rådgivers brudd til å være alvorlig og er kommet til at sanksjonen må bli fratakelse av autorisasjon.

Bruddene gjelder isolert sett kreditt, men Disiplinærutvalget har kommet til at bruddene er av en slik karakter at det må få følger også for øvrige autorisasjoner, jf. FinAuts regelverk § 3-8 a).

Etter en konkret og samlet vurdering har Disiplinærutvalget kommet til at Rådgiver fratas sine autorisasjoner i Sparing & investering, Kreditt og Skadeforsikring for ett år. Disiplinærutvalget har i vurderingen av sanksjoner lagt særlig vekt på sakens alvorlighetsgrad og hensynet til bransjens integritet, tillit og omdømme, som svekkes av slike brudd.

Etter perioden for fratakelse på ett år, som regnes fra datoen da autorisasjonen ble satt til hvilende, (ddmmåå), kan det søkes om å avlegge autorisasjonsprøver på nytt, jf. FinAuts regelverk § 3-8. (...)

Det er et vilkår at Rådgivers arbeidsgiver anbefaler dette og går god for at vedkommende er skikket.

Disiplinærutvalgets konklusjon

Rådgiver fratras sine autorisasjoner i ett år, hvor tidligste mulighet til å avlegge autorisasjonsprøver på nytt settes til ett år, med virkning fra datoen da autorisasjonen ble satt til hvilende, (ddmmåå).

Den autoriserte kan innen 4 uker påklage Disiplinærutvalgets avgjørelse til det særskilte klageorganet. Fristen regnes fra det tidspunktet underretning om avgjørelsen er kommet frem til innklagede, jf. regelverket § 3-8 c) siste ledd.